

Budget 2009 - Sköna Gröna Tyresö

Paradigmskifte för hållbar utveckling – fokus på miljö, klimat och hälsa

Det övergripande målet för planering, budget och beslut inom all kommunal verksamhet ska bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. För detta krävs ett paradigmskifte – från ett ensidigt ekonomiskt tillväxtperspektiv, till fokus på mänskligt välbefinnande i form av ökad fysisk och psykisk hälsa i ett inkluderande samhälle. Kravet på paradigmskiftet syftar även till åtgärder som hejdar klimatförändringarna – den allt mer överskuggande samhällsfrågan. Livsstilsförändringar med uthålliga lösningar för boende, mat och transporter ligger framför oss.

Ekonomi betyder hushållning och det vi allra mest behöver hushålla med är mänskliga resurser och vårt naturkapital. 23 september 2008 inföll den ekologiska skuldens dag (overshoot day). Från det datumet fram till årsskiftet konsumeras mer resurser än vad ekosystemen klarar av att nybilda under ett år. Den ekologiska skuldens dag inträffade första gången 19 december 1987, därefter infaller dagen allt tidigare på året. Vi använder gemensamt sparkapital i stället för att leva på räntan. Vi tar ifrån kommande generationer – ett uttag som blir allt svårare att betala tillbaka. Parallellt med den ekonomiska tillväxten ökar vår ekologiska skuld. Det är inte bara ett svek mot våra barn och barnbarn, utan också mot människor som lever här idag (där de mest utsatta drabbas hårdast) och mot andra arter som utrotas i en allt snabbare takt.

Trots 30 procentig överkonsumtion av jordens resurser ökar inte människors lyckokänslor. I rika länder leder inte ekonomisk tillväxt per automatik till ökad lycka. När grundläggande materiella behov är uppfyllda är det värden som kärlek, gemenskap, solidaritet, trygghet, rättvis fördelning, sociala, kulturella och andliga värden som gör människor lyckliga. Mycket av detta kan påverkas med politisk (och ekonomisk) styrning – även i Tyresö kommun. Miljöpartiet de Gröna strävar mot att fördela resurserna så att nu levande och framtida Tyresöborna och andra människors välbefinnande ökar. Människors lycka ska överordnas den blinda tron på ekonomisk tillväxt, men endast i politisk majoritet är det möjligt att göra omfördelningar i denna riktning.

Det nyliberala systemet har nått vägs ände och det är nu hög tid att ändra kurs. Ett kritiskt förhållningssätt till idén med en ständigt växande BNP är nödvändigt. Vi måste fråga oss vad tillväxt är (!) – att fiska ut hav och skövla regnskogar ger kortsiktiga finansiella vinster, men ingen reell tillväxt. Tvärtom! Att spekulera i pengar, upphandla till allt lägre priser, importera från frihandelszoner och länder som suger ut människor och natur, tillåta barnarbete, sälja ut statliga bolag m.m. ger ingen välfärd. Att tro att marknaden kan lösa gemensamma problem och lämna till spekulanter och börshandlare att utifrån kortsiktiga vinstmotiv besluta över vår framtid är ett högt spel, med ökad sårbarhet och minskat demokratiskt inflytande till följd.

I finanskrisens spår ser vi friställd personal, konkursdrabbade företag och flera nationer som riskerar att gå samma väg. Det nyliberala systemet har lett till ett globalt kaos, med kriser i de ekologiska, sociala och ekonomiska systemen. Kriserna öppnar dock unika möjligheter att ta itu med de globala miljöproblemen – klimatförändringarna, vatten- och matförsörjningen, bristen på ren energi och spridningen av miljöfarliga ämnen.

BUDGET 2009 - SKÖNA GRÖNA TYRESÖ	1
PARADIGMSKIFTE FÖR HÅLLBAR UTVECKLING – FOKUS PÅ MILJÖ, KLIMAT OCH HÄLSA	1
MILJÖPARTIET DE GRÖNAS ALTERNATIVA BUDGET	3
ETT SOCIALT HÅLLBART TYRESÖ.....	3
<i>Värdegrund</i>	3
<i>Demokrati</i>	3
<i>Jämlikhet och jämställdhet</i>	3
<i>Personalpolitik</i>	4
<i>Hälsofrämjande och hälsopedagogik</i>	4
<i>Barnomsorg, förskola, skola och gymnasium</i>	5
<i>Kultur och fritid</i>	5
<i>(Drog)förebyggande verksamhet</i>	5
<i>Omsorg om äldre och funktionsnedsatta</i>	6
<i>Samverkan</i>	6
ETT EKOLOGISK HÅLLBART TYRESÖ	6
<i>Miljö- och klimatarbete</i>	6
<i>Mat och tillagning</i>	7
<i>Exploateringar</i>	7
<i>Tyresö gymnasium</i>	7
ETT EKONOMISKT HÅLLBART TYRESÖ	8
<i>Jämställdhetsintegrering</i>	8
<i>Hälsoekonomi</i>	8
<i>Kultur</i>	9
<i>Uppgörelser</i>	9
<i>Exploatering</i>	9
<i>Upphandling och konkurrens</i>	9
<i>Lokalanvändning och skadegörelse</i>	9
<i>Avslutningsvis</i>	10
BUDGET 2009 (I SIFFROR)	11
DRIFTBUDGET 2009	11
<i>Besparingar</i>	11
<i>Satsningar</i>	11
<i>Kommunstyrelsen</i>	11
<i>Barn- och utbildningsnämnden</i>	12
<i>Socialnämnden</i>	12
<i>Kultur- och fritidsnämnden</i>	12
<i>Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden</i>	12
INVESTERINGSBUDGET 2009.....	13
<i>Besparingar</i>	13
<i>Satsningar</i>	13
MILJÖPARTIET DE GRÖNA YRKAR ATT KOMMUNFULLMÄKTIGE BESLUTAR OM.....	14

Miljöpartiet de Grönas alternativa budget

Miljöpartiet de Grönas alternativa budget i Tyresö kommun har fokus på miljö, klimat och hälsa. Vi lägger (jmf med den borgerliga majoriteten) mer resurser till barn och ungdomar, till hälsofrämjande verksamhet och på miljö- och klimatåtgärder. Valfungerande och välmående människor ger lägre samhällskostnader, likaså minskad miljö- och klimatbelastning. Vi ser till helheten och det ömsesidiga beroendet mellan naturen och samhället, men har försökt att göra en uppdelning i Social hållbarhet, Ekologisk hållbarhet och Ekonomisk hållbarhet.

Ett socialt hållbart Tyresö

Värdegrund

Värderingar, attityder, erfarenheter och kunskaper påverkar vårt bemötande av medmänniskor. Tyresö kommuns värdegrund ska omfatta all verksamhet så att jämlikhets-, jämställdhets-, barn-, äldre- och funktionshinderperspektiven tydliggörs. En viktig grund är invånarnas hälsa och livskvalitet. Värdegrunden ska uppmärksamma hur genus kan påverka bemötandet. Arbetet ska bedrivas i enlighet med FN:s Barnkonvention och Tyresös tillgänglighetsprogram. Ingen diskriminering ska förekomma. Våldet mot kvinnor ska motverkas – i hemmet, på arbetsplatsen och i offentligheten, där ett handlingsprogram tas fram. Personal utbildas i hbt-frågor, med syftet att komma bort från värderingar som utgår från heterosexuella normer. Ständig fortbildning krävs för att alla ska bli sedda och känna sig förstådda.

- Utbildning för bemötande av alla människor ska ske inom all verksamhet
- Ett handlingsprogram för våldsutsatta kvinnor tas fram
- Tillgänglighetsarbetet inom kommunens verksamheter ska särskilt uppmärksamma kognitiva funktionshinder

Demokrati

Demokratins arbetsformer måste ständigt diskuteras och förnyas. Småbarnsföräldrar, egna företagare och personer som lever med funktionsnedsättning ska kunna delta i det politiska arbetet. För att öka medborgarnas intresse för politiken (särskilt ungdomarnas) vill vi pröva demokrativerktyg som ungdomsfullmäktige och rådslag. Viktigt är att arbeta för ökat intresse i områden med lågt valdeltagande. En annan viktig fråga är politikernas arvoden som inte får skilja alltför mycket från vanliga lönenivåer i samhället.

- Ungdomsfullmäktige startas 2009 och arbetet med att pröva rådslag (+ 0,2 Mkr)

Jämlikhet och jämställdhet

Kommunens service till invånarna ska ske utifrån ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv inom alla ansvarsområden. Arbetet ska bedrivas systematiskt och integreras i årsredovisningar och styr- och uppföljningsprocesser. Inom kommunens verksamhets- och geografiska ansvarsområden finns både genusskillnader och ojämlikhet i hälsa mellan grupper med olika ekonomi och sociala förhållanden. Tyresö kvinnojour fyller en viktig funktion, men platserna räcker inte till, vilket innebär att kvinnojouren får tacka nej till många behövande.

- Ny central tjänst med ansvar jämställdhetsfrågor, även ansökan om projektmedel i SKL:s Program för hållbar jämställdhet hösten 2009 (+ 0,5 Mkr)
- Kvinnojouren tillför medel (+ 0,2 Mkr)

Personalpolitik

Tyresö kommun ska vara en garant för personalens goda hälsa och ha en hälsofrämjande arbetsmiljö. Utvecklad friskvård på arbetstid, friskvårdsbidrag och satsningar på individuell utformad rehabilitering ska finnas, liksom fortbildning och kunskapsutveckling. Sjukfrånvaron är fortfarande hög, men genom förbättrad arbetssituation kan eventuellt sjukfrånvaron sänkas. Tillsammans med fackliga organisationer och stor delaktighet bland personalen ska förslag till större självbestämmande tas fram, där personalen får större inflytande över sitt arbete och sättet att nå målen. Olika arbetstidsmodeller anpassade till personalens önskemål, arbetsbyten och mentorskap är åtgärder vi gärna ser, även arbetstidsförkortning för personal med fysiskt och psykiskt tunga arbeten. En lönekartläggning har gjorts, där utvärdering och uppföljning väntar. Osakliga löneskillnader ska ej förekomma.

- Kommunen fortsätter arbetet med utvärdering och uppföljning av lönekartläggningen, samt rättar till osakliga löneskillnader. Rapporteringen av jämförelser av lönenivåer ska ske i faktiskt krontal (ryms inom budget)

Hälsofrämjande och hälsopedagogik

Tyresö kommun har fantastiska möjligheter att främja hälsa och förebygga sjukdom och ska hjälpa Tyresös invånare att förbättra sin hälsa. Alltför ofta möts vi av rapporter om ökad psykisk ohälsa bland Tyresös barn och ungdomar. Individens psykiska tillstånd är tätt sammankopplat med förmågan att ta till sig kunskap, men kopplingen kunskap och hälsa saknas nästan helt inom Tyresös skolvärd. Pedagogik handlar om meningsskapande, att vid kunskapsinläringen se hela människan och samspelet med omvärlden. Hälsopedagogiken visar att utevistelse, skolträdgårdar och gröna skolgårdar ger en bättre undervisningssituation, där elever bl.a. tillgodogör sig matematik och språkundervisning på ett bättre sätt.

Hälsopedagogiken kan också användas som verktyg för ökad jämställdhet. Forskning visar att lek i skogen kan bidra till ökad jämställdhet. Klätterställningar, gungor, sandlådor och cyklar – den tillrättalagda miljön på förskolor, kan förstärka könsroller och maktstrukturer hos barn. Åtskilliga forskningsrapporter visar att små flickor och pojkar ofta ges helt olika erbjudanden i lek och bemöts med olika förväntningar och krav. Pedagoger kan genom leken utmana barnen och uppmuntra mod, empati och hjälpsamhet utifrån varje barns behov.

Grön hälsa och rehabilitering, där naturens läkande krafter används kan hjälpa människor att bibehålla och återfå sin hälsa, funktionsförmåga och livskvalitet, oftast helt utan läkemedel och biverkningar. Begreppet rymmer olika metoder, exempelvis terapitradgårdar med trädgårdsarbete och fysisk aktivitet, eller en vilsam miljö utan störande inslag med möjligheter att återhämta sig från stress. Att umgås med djur och särskilt utbildade vårdhundar ryms också inom området. Projekt med djur i vården finns inom omsorgen, äldreboenden och beroendevården. Vårdhund kan även användas i arbetet med traumatiserade flyktingar (främst barn), där både språk- och kulturbarriärer lättare kan överbryggas. Barn med lässvårigheter kan också öva läsning för en terapihund. Vårdhundar kan även användas i habiliteringsyfte för personer med funktionsnedsättning.

- Kommunen ska arbeta med hälsofrämjande och hälsopedagogiska projekt under 2009, främst med inriktning mot barn, unga, äldre och anställda inom kommunen

Barnomsorg, förskola, skola och gymnasium

Barnen är vår framtid, att satsa på barn och unga är den viktigaste investeringen ett samhälle kan göra, det är långt viktigare än låg skatt. Mer personal inom barnomsorg och skolor behövs för att skapa lugna och trygga miljöer, samt goda förutsättningar för en kvalitativ utbildning och personlig utveckling. Hur kommer det sig att barnen går sjungande till förskolan och småklasserna för att sedan i högstadiet må så dåligt att de skär sig, dricker och t.o.m. prövar narkotika?! Är det de stora grupperna som gör att var och en inte blir sedda som de unika varelser de är? Beror det på att vi vuxna springer för fort i arbetslivets ekorrhjul för att få råd att köpa alla nya prylar istället för att vara med våra barn och ungdomar? Vi ser gärna ett större föräldraengagemang, men lägger också ett större ansvar på samhället.

Inför valen 2002 och 2006 lovade de borgerliga partierna att satsa på *färre* barn i grupperna. Satsningarna har dröjt. För att framöver kunna hävda att trivsamma Tyresö ska omfatta alla, anser vi att det krävs stora omprioriteringar. Vår uppfattning är att den politiska ledningen styrs mer av ideologiska mål som ökad "valfrihet" (som inte innefattar alla), än av omsorgen om barn och ungdomar. Gång på gång sägs att verksamheten är god, eftersom man inte får några klagomål från barnens föräldrar. Vi riktar fokus på barnen och väljer att titta på olika jämförelsestatistik, där många brister kan konstateras. Den allt större psykiska ohälsan är också en varningsklocka.

- Minskade barngrupper i förskolan och hälsopedagogiska insatser (+ 4,8 Mkr)
- Grundskolan ökar lärartätheten (+ 4,0 Mkr)
- Den socioekonomiska ersättningen förstärks (+ 1,2 Mkr)
- Gymnasiet ökar lärartätheten (+ 2,3 Mkr)
- Friskolor ökar lärartätheten (+ 0,6 Mkr)

Kultur och fritid

Kultur är ett samlingsbegrepp för olika aktiviteter. Det finns mycket forskning kring kulturens betydelse för människors utveckling och hälsa. Kulturen är ett viktigt pedagogiskt verktyg och kan också användas för att bearbeta ohälsa och sjukdom. Kulturen är en stor glädjekälla, både vid egen utövning och i upplevelsen av andras kulturutövning. Vi gör en rad förstärkningar.

- En särskild kulturpeng riktas till alla barn i grundskolan (+ 0,2 Mkr)
- Kulturskolan förstärks med en tjänst (+ 0,5 Mkr)
- Huvudbiblioteket håller söndagsöppet (+ 0,4 Mkr)
- Biblioteket utökar med en tjänst (+ 0,5 Mkr)
- Fritidsgårdar i alla kommundelar införs (+ 1,0 Mkr)
- Vi ökar föreningsstödet (+ 0,5 Mkr)

(Drog)förebyggande verksamhet

Otrygghet, våld, alkohol, droger och kriminalitet hänger samman. Stor alkoholkonsumtion och växande psykisk ohälsa bland Tyresös barn och unga tydliggör samhällets brister och behovet av åtgärder. Med förebyggande insatser kan (några) ungdomar räddas ifrån att hamna snett, med långtgående konsekvenser, förenat med stora samhällskostnader och personliga tragedier. Våra satsningar öppnar upp möjligheter för unga att bli och känna sig delaktiga i samhället, både genom Team Smarts verksamhet och genom möjligheten att komma ut i arbetslivet.

- Team Smart (+ 0,2 Mkr)
- Sommarjobb till fler (+ 0,7 Mkr)

Omsorg om äldre och funktionsnedsatta

Miljöpartiets främsta ambition med omsorgen av våra äldre och de funktionsnedsatta, är att ge ökad livskvalitet, kontinuitet och stor trygghet. God hälsa, social samvaro och stimulerande aktiviteter är viktigt i alla åldrar för att uppleva mening och sammanhang. Vår budget skapar förutsättningar för bättre service, ökad hälsa och välbefinnande. Vi gör en generell satsning på omsorgen i form av en extra satsning på ökad personaltäthet. Vi vill understryka vikten av vård och omsorg i offentlig regi. Alltför stor andel privata utförare leder till stigande kostnader och stora svårigheter att följa upp kvalitet och arbetsvillkor. Särskilt viktigt är att skattemedel går till hälsofrämjande verksamhet, med personalinflytande och kompetensutveckling.

- Ökad personaltäthet, vikariepool, samt hälsofrämjande aktiviteter (+ 3,0 Mkr)

Samverkan

Tyresö kommun ska systematiskt samverka med Stockholms läns landsting och andra aktörer och innefatta både kvalitetsfrågor och uppföljning. Samverkan behövs för att den service som samhället ger den enskilde ska bli effektiv och för att skapa ett gott bemötande och en god tillgänglighet. Samverkan är särskilt viktig kring folkhälsoarbetet, inom hälso- och sjukvården, omsorgen, äldre vården, psykiatrin och beroendevården. Ingen person ska riskera att hamna mellan stolarna genom oklar ansvarsfördelning eller bristande samverkan. Samverkan är också väsentligt när det gäller kollektivtrafiken, där kunskap och kännedom om lokala förhållandena finns i kommunen, men landstinget beslutar.

- Kommunstyrelsen får uppdrag att ta fram modell för systematisk samverkan mellan Tyresö kommun, Stockholms läns landsting och andra relevanta aktörer (inom budget)

Ett ekologisk hållbart Tyresö

Miljö- och klimatarbete

Tyresö kommun ska vara ett föredöme i miljö- och klimatarbetet. Agenda-21-arbetet har under senare år nedmonterats och vi antar att den borgerliga majoriteten inte längre vill uppfylla tidigare fastlagda mål. Vi anser att kommunens arbete för hållbar utveckling ska skärpas, vilket också är nödvändigt om vi ska kunna leva upp till lokala, regionala och nationella mål och åtaganden. Att anställa en miljöplanerare ligger i rätt riktning, men kompetensen ska förstärkas med ytterligare en tjänst.

Den under utarbetande energiplanen som miljöpartiet i Tyresö ligger bakom, skapar goda förutsättningar för ett seriöst fortsatt energi- och klimatarbete, med möjlighet till minskad energianvändning och miljöbelastning. Vi efterlyser satsningar på förnyelsebar energi, där kommunen bygger mindre produktionsanläggningar för sol- och vindenergi. Tyresö kommun ska senast år 2030 bli helt fossilbränslefritt. För att på allvar satsa på klimatfrågorna behövs en klimatstrateg på heltid.

- Höger ambitioner för miljö- och klimatåtgärder, bl.a. fler tjänster (+ 4,0 Mkr drift och + 6,0 Mkr investeringar)

Kraftfulla åtgärder behövs för att minska resandet och styra över trafik till miljöanpassade transportslag. Att öka kollektivtrafikresandet i hela länet är den enskilt viktigaste miljö- och klimatsatsen. Kollektivtrafiken ska vara så tilltalande att de som idag kör bil förändrar sitt beteende och byter färdväg. En lösning på problemet är i första hand en satsning på spårbilar i de områden där det idag inte finns spår. Systemet ska på sikt byggas ihop till en ring runt hela Stockholms län som kompletterar befintlig spårtrafik, en spårbilsring. Statens institut för kommunikationsanalys (SIKA) har nyligen beräknat att en spårbilsring i Stockholms län skulle vara samhällsekonomiskt lönsamt.

- En spårbilsutredning tas fram (+ 0,4 Mkr investering)

Tyresö kommun ska starta en bilpool, genom att köpa en funktionstjänst av en kommersiell aktör. Bilpoolen ska användas för kommunens transporter och upplåtas till kommuninvånarna när bilarna är lediga. Erfarenheter från bl.a. Nacka kommun visar att utöver miljövinster, minskas administration och effektiviseras kommunens transporter.

Mat och tillagning

Maten är en nödvändighet, men också en stor källa till glädje. Mat kan med fördel också användas inom pedagogiken. Eleverna ska delta i tillagningen och övrig köksverksamhet. På sikt vill vi att alla förskolor och skolor lagar sin mat lokalt. Vi vill servera hälsosammare kost i skolor och äldreboende, med mer ekologisk och klimatsmart mat (mindre kött). Med mer ekologiska produkter t.ex. potatis, morötter och mjölk kan vi klara de nationella målen på 25 procent till 2010. Genom att välja rättvisemärkta produkter bidrar vi till att arbetare får rimliga löner och till en hållbar utveckling i de länder där dessa livsmedel produceras.

- Vi förstärker centralköket med ambitionen att öka budgeten i takt med att andelen ekologiskt ökar de kommande åren. (0,5 Mkr)

Exploateringar

Bostäder som möter ungas och äldres behov är viktigt, även en blandad bebyggelse som motverkar segregering. Vi vill se en lägre exploateringsgrad i kommunen och särskilt i Östra Tyresö. Vi avbryter exploateringen i strandnära områden som genom klimateffekter på sikt hotas av översvämningar. Vi tillämpar balanseringsprincipen. Kommunen ska ställa starka energikrav och uppmuntra passivhus och ekologiskt byggande, även solvärme och vindenergi.

- Miljökonsekvensbeskrivningar ska tas fram vid all detaljplanering. (+ 0,5 Mkr)

Tyresö gymnasium

Tyresö gymnasium ska bli en profilskola för hållbar utveckling, en profil som ska genomsyra hela verksamheten och alla program. Eleverna ska få kunskaper om förutsättningar, hinder och målkonflikter för hållbar utveckling, exempelvis ska byggprogrammet inriktas på kurser som ger kunskaper om byggtekniker som minskar hälso-, miljö- och klimatbelastningen jämfört med traditionellt byggande. Fordonsprogrammet ska inriktas på kurser som ger kunskap och medvetenhet kring fordons och biltransporters hälso- och miljöbelastning och möjligheterna att minimera dessa. Ekonomiskt inriktade program ska innehålla kurser i social ekonomi, miljöekonomi, ekologisk ekonomi och företags sociala ansvar (CSR). Ungt företagande ska ta fram affärsidéer med hållbar utveckling som utgångspunkt. Samarbetet mellan hälso- och miljöinriktade företag och miljö- och/eller socialt ansvarstagande företag ska öka. För att ytterligare förstärka hållbarhetsprofilen ska solceller placeras på gymnasiebyggnaden.

- Initiera arbetet med hållbarhetsprofil på gymnasiet (+ 1,0 Mkr)

Ett ekonomiskt hållbart Tyresö

Vi ifrågasätter synen på människan som en ekonomisk varelse. Vi ska betraktas och behandlas som det vi är – sociala, kulturella och biologiska individer. Offentligt finansierad verksamhet (betalad med medel från medborgarna) är inte någon marknad/torghandel. Att reducera medborgarna till kunder som konsumerar vård, skola och omsorg, och i deras kontakt med kommunen är nedvärderande och cyniskt. Vi är medborgarna, elever, patienter, brukare, klienter, resenärer m.m. och ska också behandlas därefter, d.v.s. med största respekt.

Jämställdhetsintegrering

Genusbudget, jämställdhetsintegrering eller (förkortat) jämtegrering innebär att analyser görs av de olika konsekvenser som fördelningen av skattemedel får för kvinnor respektive män. Basen i det arbetet är könsuppdelad statistik. Jämställdhetsintegrering som verktyg ger svar på hur vi ska arbeta för att uppnå jämställdhet, d.v.s. vilken strategi som ska användas. Detta innebär att hänsyn ska tas till jämställdhet när åtgärder som påverkar människor planeras, genomförs och utvärderas. Insatserna kan innebära att normer ifrågasätts och att resurser omfördelas. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) arbetar med att ta fram en handbok för att underlätta jämtegrering genom att genusbudget införs på alla samhällsnivåer i Sverige.

- Genusbudgetering införs i Tyresö kommun för att säkerställa att skattemedlen fördelas rättvist mellan kvinnor/män och flickor/pojkar

Hälsoekonomi

Naturmiljön har ett stort rekreativvärde för Tyresös invånare. Bostadsnära grönområden är betydande för människors hälsa och välbefinnande, där den fria uteleken också har en positiv påverkan på barns utveckling. Det är viktigt att inte överexploatera tätortsnära oaser i en missriktad iver att utveckla dem. Behovet av tystnad och stillhet har aldrig varit större i vår högljudda, stressade tid och aldrig har tystnaden varit mer hotad. Viktigt är att följa vårt partiöverskridande fattade beslut, att minska antalet bullerutsatta bostäder. Hälsoekonomiska beräkningar visar att hälsofrämjande och förebyggande insatser lönar sig.

Hälsoekonomiska analyser görs oftast i ett samhällsperspektiv, där vinsterna redovisas och hämtas hem av olika huvudmän. Vid olycksfallsprevention belastas ofta kommunerna, medan landstinget hämtar hem vinsterna. Vid rehabiliteringsinsatser är det landstingen som bär kostnaderna medan kommuner, arbetsgivare m.fl. får vinsterna. Hälsovinsten i form av ökad upplevd livskvalitet och förbättrad privatekonomi tillfaller individen. Hälsoekonomi synliggör suboptimeringar som är följden av nuvarande stuprörsorganisationer och tunnelseende. Här är exempel på kunskaper som finns idag;

- Hälsoinformation till en kostnad av 1 kr ger 5 kr i minskade samhällskostnader, preventionsprogram kring alkohol ger vinst på 5,60 kr per satsad krona, och skadeprevention för 10 miljoner kr ger 10 miljoner kr i minskade hälso- och sjukvårdskostnader samtidigt som arbetsgivarna minskar sina kostnader med 30–40 miljoner kr.¹
- Rådgivning med hälsosamtal kan minska fallskador hos personer över 65 år, vilka kostar samhället ca 5 miljarder kr per år, varav hälften belastar landstinget.²
- Inom rehabiliteringsområdet finns flera goda exempel på hälsoekonomisk lönsamhet.³

¹ Förebygga eller bota, Om kostnadseffektiva sjukdomsförebyggande metoder i hälso- och sjukvård, Samhällsmedicinska enheten, Örebro läns landsting.

² Fallprevention, Regionalt vårdprogram 2008, Stockholms läns landsting

³ Samhälleekonomiska effekter av samordnad rehabilitering, Lars Hagberg, Samhällsmedicinska enheten, Örebro läns landsting

Kultur

Paradigmskiftet syftar till att se kulturens positiva betydelse i ett vidare perspektiv. Ett rikt förenings- och kulturliv bidrar till en attraktiv kommun eftersom kultur främjar ökad folkhälsa, livskvalitet, samhälls- och näringslivsutveckling. Föreningsbidrag och kulturstöd ska fördelas jämt mellan könen.

Uppgörelser

Tyresö kommun ska i största mån undvika ekonomiska uppgörelser med anställda som inte längre anses önskvärda. Miljöpartiet har bristande insyn i personalärenden, men har då och då uppmärksammat förfarandet. Vi anser att det är dålig hushållning av kommunens resurser och Tyresös invånares (skattebetalarnas) egendom. Det är också ett hårdhänt handlande av en arbetsgivare och något som kan få negativa påföljder för den f.d. anställde.

- Kommunstyrelsen får i uppdrag att initiera en utredning om förfarandet gällande ekonomiska uppgörelser med (f.d.) anställda.

Exploatering

Vi sänker ambitionerna vad det gäller utbyggnaden av Tyresö. Kommunens prioritet ska vara att möta Tyresös ungas och äldres behov av bostäder. Fler hyresrätter behöver byggas, men försvåras genom den borgerliga regeringens borttagande av räntebidrag och investeringsstöd.

Upphandling och konkurrens

Tyresö kommun är en relativt stor upphandlare. Genom att ställa adekvata krav vad det gäller sociala frågor, etik, hälsa och miljö kan och ska kommunen driva på utvecklingen mot hållbar produktion och hållbara produkter och tjänster. Krav på energieffektivitet, transporter och materialval ska ställas utifrån klimatkrav och livscykelanalys. Våra skattepengar får inte användas så att medmänniskor i fattigare länder utnyttjas. Att köpa rättvisemärkta varor till kommunens verksamheter är ett effektivt sätt att visa global solidaritet.

Med konkurrensutsättning pressas priserna på kommunala tjänster. Besparingarna betalas dels av dem som utför arbetet, ofta lägre lön och sämre villkor, och dels av medborgarna som får sämre insyn och ofta sämre kvalitet. Den som arbetar för Tyresö kommun ska göra det på rimliga villkor och inte riskera hälsan eller att bli dåligt behandlad.

Lokalanvändning och skadegörelse

Tyresö kommun använder för våra gemensamma verksamheter 205 000 kvm. Skolor, förskolor och andra kommunala byggnader uppskattas att komma drabbas av förstörelse för nästan 3 miljoner kronor i år. De senaste åren har 2-3 Mkr (per år) av våra skattemedel slukats av skadegörelse. Skadegörelsen mot Kumla skola har hittills i år kostat 600 tusen kronor. Det är bättre att dessa pengar satsas på fritidsgårdar och andra aktiviteter så att våra barn- och ungdomar har meningsfulla fritidsaktiviteter. För att klara kärnverksamheterna måste vi minska den totala lokalytan i Tyresö kommun, genom effektiviseringar och uthyrning av friställda ytor.

Avslutningsvis

Varje människa har behov av att bli sedd och bekräftas. När föräldrar och samhälle misslyckas med uppgiften och ansvaret, ökar risken för in- och utagerande beteenden. Med satsningar på barn och unga minskar skadegörelse och nedskräpning. Ökad personaltäthet från barnomsorg upp till gymnasiet, minskade barngrupper, utökat kulturutbud och fritidsgårdsverksamhet, gör att barn och unga går en ljusare framtid till mötes. Förutsättningarna att tillgodogöra sig kunskaper och sociala färdigheter ökar. Insatser som gynnar hälsa och minskar risker för sjukdom, har på både kort och lång sikt väsentlig betydelse för kommunens ekonomi. Denna budget avser nästkommande år, men för att visa att vår politik gör skillnad görs en grov uppskattning och vi räknar hem några av våra förebyggande och hälsofrämjande satsningar. På sikt uppskattas mångdubblade positiva kostnadseffekter.

Vi i opposition tvingas år efter år att förhålla oss till (enligt oss) oekonomiska beslut som får avsevärda negativa effekter i det långsiktiga perspektivet. Vi ser med oro på kortsiktighet och marknadsanpassade lösningar som mer gynnar vinstdrivande företag än Tyresös invånare. För att på ett seriöst sätt beräkna samhällsekonomiska effekter är vi övertygade om att längre tidshorisonter måste användas vid budgeteringen.

Vi konstaterar att för oss som inte sitter i majoritet blir budgeten endast en manifestation som kommuninvånarna kan ta del av och se hur vi skulle prioritera. Våra omprioriteringar är marginella sett till hela budgetomslutningen. En förutsättning för att vår politik ska få genomslag är att vi ingår i en majoritet som sätter hållbar utveckling främst, inte en majoritet som har valfrihet som måtto. Med ovanstående ord och följande sidor med omprioriteringar överlämnar vi vårt budgetförslag till kommunfullmäktige. Viktigast är att visa prioriteringarna vi kommer att driva när vi efter nästa val 2010 förhoppningsvis ingår i en ny politisk majoritet som sätter hållbarhet och solidaritet på sin politiska dagordning.

I vårt budgetförslag höjer vi skatten med 7 öre. Vi minskar investeringarna, effektiviserar lokalanvändningen och administrationen. Vi prioriterar verksamheter för barn, unga och äldre, samt för dem som behöver samhällets stöd. Vi väljer en lägre investeringsram, då vi vet att dagens investeringar för lånade pengar ska betalas av skattebetalarna i Tyresö. Skulden belastar nästa generation och räntekostnaderna innebär minskat utrymme för verksamheter vi värnar. Vi sänker ramen för den kommunalpolitiska verksamheten, trots att det är viktigt att möjliggöra politiskt arbete och engagemang. Besparingar inom kommunens verksamheter måste också gälla oss politiker. Vi har alla ett ansvar och vi i miljöpartiet vill ta vårt!

Budget 2009 (i siffror)

Miljöpartiets förslag till förändringar jämfört med den borgerliga majoritetens förslag.

Driftbudget 2009

Ökade skatteintäkter, höjd skatt 7 öre - 6,0 Mkr

Besparingar

a) Inget vårdnadsbidrag införs	- 3,9 Mkr
b) Sänkta partistöd och politikerarvodena	- 4,5 Mkr
c) Minskade lokalkostnader (effektiviseringar och uthyrning)	- 0,8 Mkr
d) Lägre ohälsotal, personal, elever, invånare	- 1,0 Mkr
f) Lägre kapital- och driftskostnader (lägre investeringsvolym)	- 0,5 Mkr
g) Inget startbidrag privata förskolor	- 0,8 Mkr
h) Lägre administrativt stöd privata skolor o förskolor	- 1,1 Mkr
i) Inget bidrag till enskilda vägföreningar	- 0,8 Mkr
j) KS central administration	- 1,0 Mkr
k) Drift Vandrarhem ej kommunal verksamhet	- 2,0 Mkr
l) Vakantsättning av fritidschef	- 0,5 Mkr
m) Ingen politisk reklam	- 0,5 Mkr
n) Ej full uppräknig av kapitalkostnader för kommande invest	- 2,5 Mkr
o) minskat resande och administration till följd av bilpool	- 0,5 Mkr
p) Mindre belastning på socialförvaltningen	- 0,5 Mkr
q) Mindre skadegörelse på kommunens egendom	- 0,5 Mkr
Delsumma	- 21,4 Mkr
Totalt inkl sänkt skatt	- 27,4 Mkr

Satsningar

Kommunstyrelsen

Ansvarig för jämställdhetsarbetet och genusprojekt (Central tjänst, halvårseffekt)	+ 0,5 Mkr
Klimat- och miljöarbete	+ 4,0 Mkr
Fler miljöbilar och bilpool	+/- 0 Mkr
Demokratiutveckling	+ 0,2 Mkr
Ökad andel ekologisk mat	+ 0,5 Mkr
Delsumma	+ 5,2 Mkr

Barn- och utbildningsnämnden

Förskolan

Höjd Barnomsorgspeng- mindre barngrupper, hälsopedagogik + 4,8 Mkr

Grundskolan

Höjd Skolpeng för fler lärare + 4,0 Mkr

Höjning av socioekonomiska ersättningar + 1,2 Mkr

Kultur i skolan till barn som ej omfattas av statliga satsningen + 0,2 Mkr

Fritidsgårdar

Fritidsgårdar i alla kommundelar + 1,0 Mkr

Delsumma + **11,2 Mkr**

Socialnämnden

Omsorg om äldre och funktionsnedsatta + 3,0 Mkr

Ökad personaltäthet, vikariepool, samt hälsofrämjande aktiviteter

Kvinnojouren + 0,2 Mkr

Drogförebyggande arbete (Team Smart) + 0,2 Mkr

Delsumma + **3,4 Mkr**

Kultur- och fritidsnämnden

Biblioteket

Förstärkning med 1,0 tjänst + 0,5 Mkr

Söndagsöppet i Tyresö centrum + 0,4 Mkr

Kulturskolan + 0,4 Mkr

Förstärkning med 1,0 tjänst + 0,5 Mkr

Ökat föreningsstöd + 0,5 Mkr

Delsumma + **2,3 Mkr**

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Fler sommarjobb + 0,7 Mkr

Tyresö Gymnasium

Höjd Skolpeng för fler lärare + 2,3 Mkr

Börja arbetet med hållbarhetsprofil + 1,0 Mkr

Friskolor

Höjd Skolpeng för fler lärare + 0,6 Mkr

Delsumma + **4,6 Mkr**

Byggnadsnämnden	
Miljökonsekvensbeskrivning av detaljplaner	+ 0,5 Mkr
Delsumma	+ 0,5 Mkr
Totalsumma	+27,2 Mkr

Investeringsbudget 2009

Besparingar	
a) Hall Dalskolan inkl parkering 1,0 fullskalehall inte 1,5 som majoriteten föreslår	- 7,0 Mkr
b) Lägre exploateringstakt (-25%)	- 5,0 Mkr
c) Fordon och maskiner (-10%)	- 0,3 Mkr
d) Minskade IT investeringar (-10%)	- 0,2 Mkr
Delsumma	-12,5 Mkr
 Satsningar	
Klimatåtgärder (förnyelsebar energi)	+ 2,0 Mkr
Energibesparingar (Högre ambition ger besparing 2010)	+ 4,0 Mkr
Säkrare gångvägar med förbättrad belysning	+ 0,2 Mkr
Satsa mer på cykelvägar/stråk	+ 0,3 Mkr
Spårbilsutredning	+ 0,4 Mkr
Delsumma	+ 6,9 Mkr
 Summa	- 5,6 Mkr
Lägre investeringsram innebär lägre avskrivningskostnad och lägre räntekostnad till ca 10 % som påverkar driftbudgeten positivt redan år 2009	

Miljöpartiet de Gröna yrkar att kommunfullmäktige beslutar om

att fastställa utdebiteringen för 2009 till 19,55 per skattekrona

att den höjda barnomsorgspengen ska gå till färre barn i grupperna

att den höjda skolpengen ska gå till fler lärare

att utveckla fritidsgårdsverksamhet i varje kommundel

att införa ytterligare en tjänst på Kulturskolan för att minska kön till populära instrument

att sänka politiska arvoden med 4 500 000 kr

att två gånger om året genomföra ungdomsfullmäktige i Tyresö kommun

att öka stödet till drogförebyggande verksamhet, föreningen Team Smart

att Tyresö Kvinnojour får ökat anslag till fler boendeplatser

att öka andelen ekologiska produkter klara de nationella målen på 25 % till 2010

att införa genusbudgetering i Tyresö kommun för att säkerställa att skattemedlen fördelas rättvist mellan kvinnor/män och flickor/pojkar

att initiera fler hälsofrämjande och hälsopedagogiska verksamheter under 2009

att i bifalla Miljöpartiet de Grönas förslag till budget och investeringsplan för år 2009